

GENEL KURUL TOPLANTILARINDA GÜNDEME BAĞLILIK KURALI

HASAN CAN ÇAĞLAYAN

İÇİNDEKİLER

I- Genel Olarak	3
II- Genel Kurul Gündeminin Belirlenmesi	4
III- Gündemde Yer Alması Gereken Konular	7
A- Olağan Genel Kurul Gündemi	7
B- Olağanüstü Genel Kurul Gündemi	8
IV- Genel Kurullarda Gündeme Bağlılık İlkesi	9
A- Genel Olarak	9
B- Gündeme Bağlılık İlkesinin İstisnaları	11
1- Haklı Sebeplerin Varlığı Halinde Yönetim Kurulu Üyelerinin Azli	11
2- Bilanço Görüşmelerinin Ertelenmesi	13
3- Özel Denetçi Tayini	13
4- Kuruluş ve Sermaye Artırımında Yönetim Kurulu ve Denetçilerin	
İbrasına Engel Olma	14
5- Sorumluluk Davası Açılması	14
6- Çağrısız Genel Kurullarda Gündemin Belirlenmesi	14
V- Gündeme Bağlılık Kuralına Aykırılığın Yaptırımı	16

I- Genel Olarak

Genel kurul (GK), pay sahiplerinin veya temsilcilerinin, kural olarak, usulüne uygun bir çağrı üzerine belirli bir gündemi karara bağlamak amacıyla bir araya gelmelerinden oluşan¹, şirket işlerine ilişkin kararların alındığı ve bu niteliğiyle pay sahipliği haklarının kullanıldığı bir iç organdır².

Bu kurulda, üçüncü kişilerin haklarına zarar vermeyen ve yönetim kurulunun (YK) devredilmez yetkileri dışında kalan şirket işletmesiyle alakalı konularda, TTK. m.408'de belirtilen sınırlar içerisinde kararlar alınabilir.

Paysahipleri, şirketin işleyişi, yönetimi ve ticaret hayatındaki konumu hakkında, kural olarak GK toplantılarına katıldıkları oranda ve YK tarafından hazırlanan belgeleri inceledikleri orada bilgi sahibi olacaklar; bilgi alma haklarını ancak bu şekilde kullanabileceklerdir. TTK. m.425, pay sahiplerinin, pay sayısına bakılmaksızın, vazgeçilmez nitelikteki katılım, öneride bulunma, tartışma ve oy kullanma haklarını kullanacakları yegâne organ³ olarak GK'yı işaret etmektedir.

Dolayısıyla, pay sahiplerinin YK'nın uygulamakla yükümlü olduğu (TTK. m.375/1/f) GK kararlarının alındığı, bu itibarla, şirket iradesinin oluşumuna etkili olabilecekleri tek yer olan GK toplantılarında etkili olabilmeleri, vazgeçilmez haklarını kullanabilmeleri, ancak GK toplantılarında nelerin karara bağlanacağını daha önceden bu kişilerce bilinmesiyle mümkün olabilir.

GK'nın, pay sahipleri ve küçük yatırımcılar açısından, bu kişilerin iradesinin şirket yönetimine yansıtılması ve ortaklık haklarının kullanılması bakımından belirtilen bu önemlerinin dışında farklı anlamları da olabilir. Örneğin, toplantıda bulunması durumunda şirket yönetiminde önemli değişiklikler yapabilecek bir çoğunluğun, diğer ortakların GK'ya gelmemesini fırsat bilerek kendi çıkarları doğrultusunda karar almaları pek muhtemel bir durumdur.

Belirtilen bu gibi risklerin önlenmesi, menfaatler dengesinin sağlanması ve pay sahiplerinin toplantılarda etkili olabilmesi, bu anlamda; oy kullanma, bilgi alma, sorumluluk

¹ ÜÇİŞİK/ÇELİK, Anonim Ortaklıklar Hukuku, Cilt 1, Ankara 2013, s. 217.

² Genel kurulca alınan kararlar kural olarak iç ilişkisinde etkili olduğu, bazı istisnalar dışında bu organın dış ilişkiye yansıyan karar alamadığı ve şirketi temsil edemediği dikkate alınarak genel kurulun bir iç organ olduğu söylenmektedir, bkz. PULAŞLI, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt 1, İstanbul 2011, s. 667.

³ ÜÇİŞİK/ÇELİK, age. s. 217.

ve iptal davası açma gibi vazgeçilmez paysahipliği haklarının kullanılması, ayrıca, bilanço görüşmesini erteletme, ibrayı önleme gibi azınlık haklarından yararlanılmasının sağlanması için TTK bazı önlemler getirmiştir.

Söz konusu önlemler, öncelikle toplantının kanun ve esas sözleşmede öngörülen çağrı usulüne uyularak yapılması ve karara bağlanacak hususların önceden paysahiplerine bildirilmesi ve bildirilen bu gündem dâhilindeki konular dışında karar alınamamasıdır.

Bu önlemlerden biri olan ve bu çalışmanın konusunu teşkil eden GK toplantılarında gündeme bağlılık ilkesi, yukarıda da belirtildiği üzere, gündemin önceden, açık bir şekilde belirli olmasını ve gündemde görüşülmesi gereken konulardan başka hususların karara bağlanamamasını ifade etmektedir.

Gündeme bağlılık kuralının incelenmesine geçilmeden önce gündemin hazırlanması konusuna kısaca değinilecektir. Ardından, gündeme hâkim olan ilkeler hakkında bilgi verildikten sonra gündeme bağlılık ilkesi ve istisnaları üzerinde durulacaktır.

II- Genel Kurul Gündeminin Belirlenmesi

Üstünde durulması gereken ilk husus, gündemin kim tarafından ve nasıl belirlendiğinin belirtilmesidir.

Anonim ortaklık tüzel kişiliğinin irade beyanını yansıtan G kararlarından söz edilebilmesi için, söz konusu toplantının kanun ve esas sözleşmede belirtilen usullere uygun olarak yapılması gerekir

TTK. m.413/1 gereği, genel kurul gündemi, genel kurulu toplantıya çağırarak yetkili olan tarafından belirlenir. Aynı husus, BTY. m.9 ve m.13/6 hükümlerinde de yer almaktadır.

Bu hükümlere göre, genel kurulu toplantıya çağırarak ve gündemi belirlemekle yetkili kişiler; olağan ve olağanüstü GK bakımından, kural olarak, YK ve şartları gerçekleştiği ölçüde ise azınlık, sadece olağanüstü toplantılar bakımından ise TTK. m.410'da sayılan hallerle sınırlı olmak üzere tek bir pay sahibidir. Ayrıca, BTY. m.13/6 hükmü, bu yetkiyi tasfiye memurlarına verirken; MK. m.416/1'de ise, şirketin zorunlu organlarından yoksun kalması durumunda atanacak kayyım da aynı yetki tanınmıştır.

Öte yandan, BTY. m.13/5'te ifade edildiği üzere, Bakanlık, denetim sonucunda veya herhangi bir sebeple, GK'yı toplantıya çağırmak yetkisine sahip olmamakla birlikte gündeme madde koydurma hakkına da sahiptir⁴.

Ayrıca, halka açık anonim şirketler bakımından, Kurulun görüşülmesini veya ortaklara duyurulmasını istediği hususların genel kurul gündemine alınmasının zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır (SerPK. m.29/4).

Gündeme madde konulması hakkındaki başka bir düzenleme ise Sermaye Piyasası Kurulu tarafından çıkartılan 'Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ'dir⁵. Tebliğ, gündemin hazırlanması sırasında dikkat edilmesi gereken bazı hususları belirttikten sonra pay sahiplerinin, şirketin Paysahipleri ile İlişkiler Birimi'ne yazılı olarak iletmış oldukları ve gündemde yer almasını istedikleri hususların YK tarafından dikkate alınacağını; önerilerin kabul edilmemesi halinde, ret sebeplerinin GK toplantısında açıklanacağını belirtmektedir (İlkeler m. 1.3.3. ,m. 1.3.4). Bu yönüyle düzenleme, YK'nın gündemi belirlemesine bir istisna getirmemekte, sadece gündemin belirlenmesine ilişkin usulü belirtmektedir.

Yukarıda da belirtildiği üzere, olağan ve olağanüstü GK'yı toplantıya çağırma ve GK gündemini belirleme yetkisi, kural olarak ve münhasıran YK'ya aittir. Yetkinin münhasıran YK'da olmasının anlamı, bu yetkinin başka kişilere bırakılmasının geçerli olmadığı anlamında gelir (TTK. m.375). YK, eTK dönemindeki uygulamanın aksi bir şekilde⁶, bu yetkisini, görev süresi dolmuş olsa dahi kullanabilir⁷.

Tek pay sahibi de, GK'yı toplantıya çağırmak ve gündemi belirlemek yetkisine sahiptir. Uygulamada, özellikle gruplar arasındaki çıkar çatışmaları sebebiyle YK'nın toplanamaması, üye azlığı veya azlık haklarının amacı dışı kullanılması sonucu toplantı nisabının gerçekleşmemesi, YK'nın toptan istifası veya kaza gibi⁸ durumlarda TTK. m.410/2, mahkemenin izniyle, tek pay sahibinin GK'yı toplantıya çağırabileceğini söylemektedir. Biraz sonra aşağıda, azınlık pay sahiplerinin GK'yı toplama ve gündemi belirleme hakkında

⁴ **BAHTİYAR/HAMAMCIOĞLU**, Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, İstanbul 2014, s. 25.

⁵ <http://www.resmigazete.gov.tr> (Erişim Tarihi 15.4.2014).

⁶ eTK döneminde de bu imkânın olduğunu '... seçim süresi biten üyelerden oluşan yönetim kurulu, genel kurulu olağan veya olağanüstü toplantıya davet edebilir...' demek suretiyle vurgulayan bir Yargıtay kararı için bkz. **ERİŞ**, Ticari İşletme ve Şirketler, Cilt 2, Ankara 2013, s. 2754.

⁷ Seçimlerine dair genel kurul kararı aleyhine açılan iptal, yahut butlanın tespiti davası devam eden yönetim kurulu üyeleri tarafından yapılan davetin de geçerli olduğunun kabulü gerekir, bkz. **ÜÇİŞİK/ÇELİK**, age., s. 238.

⁸ **BAHTİYAR**, Ortaklıklar Hukuku, 8. Bası, İstanbul 2014, s. 152.

değinken de belirteceğimiz gibi, GK'nın toplanması için mahkemeye başvurulması durumunda, gündemde yer alması gerektiği düşünülen konuların da mahkemeye sunulması gerekmektedir.

Her ne kadar, TTK. m.410/2'de açıkça belirtilmemişse de, GK'yı toplantıya çağırma yetkisi verilen tek pay sahibinin, TTK. m.413/1 gereği, gündemi belirleme yetkisinin de bulunduğu kabul edilmelidir⁹.

TTK. m.411/1'ye göre, sermayenin en az onda biri, halka açık şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleri olarak nitelendirilen azınlık pay sahiplerinin de olağan ve olağanüstü GK'yı toplantıya çağırma ve gündemi belirleme yetkisi vardır. Azınlık pay sahipleri, TTK. m.411'de kendilerine tanınan bu hakkı GK'yı toplantıya çağırarak suretiyle kullanabilecekleri gibi, sadece karara bağlanmasını istedikleri hususun gündeme konulmasını istemek suretiyle de kullanabilirler. Ancak sadece gündeme madde konulması söz konusuysa, bu talebin, GK çağrı ilanının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayınlanmasına ilişkin ilan ücretinin yatırılması tarihinden önce YK'ya ulaşmış olması şarttır (TTK. m.411/2).

Azınlık pay sahipleri, her iki ihtimalde de, noter aracılığıyla yapılacak taleplerinde (eğer çağırılmamışsa) GK'nın toplantıya çağırılması talebini ve gündemi göstereceklerdir. Yapılan bu talep üzerine YK başvuruyu değerlendirmeye alır. Burada üç ihtimal söz konusu olabilir; *YK talebi kabul ederse* bir sorun yoktur, kırk beş gün içerisinde hazırlıklar yapılarak GK toplantısı yapılacaktır¹⁰. *YK talebi kabul etmesine karşın pasif davranır*, kırk beş günlük süre geçerse, azınlık doğrudan (mahkemeye başvurmadan) çağrı yapabilir. *Talebin YK tarafından reddedilmesi ihtimalinde ise*, azınlıkça mahkemeye *derhal* yapılacak başvuru sonucu¹¹ atanan kayyım aracılığıyla GK toplantıya çağırılacaktır (TTK. m.412).

Mahkemenin çekişmeli yargıya tabi¹² ve şirket tüzel kişiliğine yöneltilmesi gereken talebi haklı bulması durumunda, kararında belirttiği¹³ gündemde GK'yı toplantıya çağırarakla

⁹ **MEMİŞOĞLU**, 6012 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Şirket Genel Kurul Toplantı Gündemi, Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları, Legal Hukuk Dergisi, Cilt 12, Sayı 133, Yıl 2014, s. 64.

¹⁰ TTK. m.414/4 en geç 'kırk beş gün' içinde yapılacak şekilde toplantıya çağırımdan bahsettiğinden, m.414/1 gereği belirtilen iki haftanın bu süre içerisinde olup olmadığı tartışmalara yol açabilir. TTK. m.414/4'ün kırk beş günlük sürenin dolmasından sonra azınlığa çağrı yetkisi verdiği şeklinde anlaşılması gerekir. Ayrıca, kırk beş günlük süre dolmasına karşın YK tarafından çağrı yapılmışsa, azınlığın çağrı hakkının olmadığı somut olayın özelliklerine göre söylenebilir, bkz. **MEMİŞOĞLU**, age., s. 56-57.

¹¹ Mahkeme kararında gündemin gösterilmesi gerektiği konusunda bir Yargıtay kararı (Yargıtay 11. HD. 27.11.1975 E.1975/5112 K. 1975/6865) için bkz. **ÜÇİŞİK/ÇELİK**, age., s.240

¹² **PULAŞLI**, age., s. 716.

¹³ Gündem belirlenmeden azınlığa GK'yı çağrı yetkisi verilemeyeceği yönünde bkz. **PULAŞLI**, age., s. 717; **ERİŞ**, age., s. 2786.

görevli bir temsilci kayyımı ataması gerekecektir. Kayyım, mahkemece belirtilen bu gündemle sınırlı olmalıdır, aksi halde kararda gündemin belirtilmesinin bir anlamı olmayacaktır.

GK gündemini belirleme yetkisine sahip başka bir kişi tasfiye memurlarıdır. Tasfiye memurları TTK. m.410/1, TTK. m.535/2 ve BTY m.9/6 hükümleri gereği GK'yı toplantıya çağırabilir ve GK gündemini belirleyebilir.

Şirkete kayyım atanmasını öngören tek düzenleme TTK. m.412 değildir. MK. m.427/1/b.4'de tüzel kişinin zorunlu organlarından yoksun kalması ve bu durumun başka yollarla giderilmemesi şartıyla şirkete YK yerine bir yönetim kayyımı atanması söz konusu olabileceği söylenmektedir. YK yerine atanan kayyımın GK'yı toplantıya çağırabileceği ve gündemi belirleyebileceği şüphesizdir.

GK'yı toplantıya çağırabilecekler hakkında yapılan yukarıdaki sayım sınırlayıcıdır^{14/15}. Başka bir anlatımla, sözleşmeye konulacak hükme dayanılarak, kanunlarda belirtilenlerden başka kişilere GK'yı toplantıya çağırma ve bu yolla gündemi belirleme yetkisi tanınmaz.

III- Gündemde Yer Alması Gereken Konular

GK, ancak kanunda ve esas sözleşmede açıkça öngörülen hallerde karar alabilir (TTK m.408/1). GK'nın sadece öngörülen konularda karar alabilecek olması olağan ve olağanüstü toplantıların ikisi açısından da geçerli bir kuraldır.

Gündemde yer alması gereken konular, olağan GK toplantıları için asgari şekilde Kanun'da belirtildiği halde, olağanüstü GK toplantıları için, bu toplantıların nitelikleri de göz önünde tutularak, belirtilmemiştir.

A- Olağan Genel Kurul Gündemi

Olağan GK, her hesap dönemi için yapılan GK toplantılarıdır (BTY. m. 5/1/a).

Olağan GK gündeminde asgari olarak hangi konuların yer alması gerektiği TTK. m. 409/1 ve BTY. m.13'te belirtilmiştir. Bunun haricinde, esas sözleşmede öngörülmek suretiyle TTK. m.409'da sayılanlar dışında hangi konuların olağan GK toplantılarında görüşüleceğinin düzenlenebileceği ve bunun TTK. m.340'a aykırı olmayacağı kabul edilebilir¹⁶.

¹⁴ İİK. m. 226 gereği, iflas yoluyla tasfiyede, müflis ortaklığın yasal temsilcisi iflas dairesi olduğu için, GK'yı toplantıya çağırabilir.

¹⁵ ÜÇİŞİK/ÇELİK, age., s. 238.

¹⁶ MEMİŞOĞLU, age., s. 66.

TTK. m.409/1’de sayılan ve olağan GK toplantısının asgari gündemini oluşturacağı kabul edilen konular; organların seçimine, finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, kârın kullanım şekline, dağıtılacak kâr ve kazanç paylarının oranının belirlenmesine, yönetim kurulu üyelerinin ibraları ile faaliyet dönemini ilgilendiren ve gerekli görülen diğer konulardır.

BTY. m.13/3’te ise kanun ve esas sözleşme gereği GK’nın yetkisinde olan ve olağanüstü GK toplantı gündemini oluşturacak her konunun olağan GK toplantısına alınabileceği belirtilmektedir¹⁷.

BTY. m.13/5 hükmü gereği Bakanlığın, SerPK. m.29/4 gereği Kurulun gündeme madde koydurabileceğini ve bu bakımdan gündemin, kural olarak YK tarafından belirlenmesine bir istisna getirildiğinden yukarıda bahsedilmişti.

B- Olağanüstü Genel Kurul Gündemi

Olağanüstü GK, şirket için lüzumu halinde veya zorunlu ve ivedi sebepler çıktığı takdirde yapılan ve gündemini toplantı yapılmasını gerektiren sebeplerin oluşturduğu toplantılardır (BTY. m.5/1/b).

Gündeme bağlılık kuralı bakımından olağan ve olağanüstü GK bakımından bir farklılık bulunmamaktadır. Olağan ve olağanüstü GK ayrımı toplantının zamanı esas alınarak yapılan bir sınıflandırma olup, bu nitelik bakımından bu iki toplantı türü arasında bir takım farklılıklar vardır.

Kanun olağan GK toplantılarının gündeminde yer alması gereken konuları sınırlayıcı olmaksızın TTK. m.409’da saymış olmasına karşın, olağanüstü GK toplantıları bakımından böyle bir düzenleme öngörmemiştir. Bunun sebebi, olağanüstü GK toplantılarının toplanmayı gerektirecek sebeplerin varlığı halinde gerçekleşecek olması ve bu niteliği itibarıyla, toplantıyı gerektirecek sebeplerin daha önceden bilinmemesidir.

¹⁷ BTY. m.13/1’e göre olağan GK toplantısı gündeminde; **a)** Açılış ve toplantı başkanlığının oluşturulması **b)** Yönetim kurulunca hazırlanan yıllık faaliyet raporunun okunması ve müzakeresi **c)** Denetçi raporlarının okunması **ç)** Finansal tabloların okunması, müzakeresi ve tasdiki **d)** Yönetim Kurulu üyelerinin ibrası **e)** Kârın kullanım şeklinin, dağıtılacak kâr ve kazanç payları oranlarının belirlenmesi **f)** Yönetim Kurulu üyelerinin ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi hakların belirlenmesi **g)** Faaliyet yılı içinde yönetim kurulu üyeliklerinde eksilme meydana gelmiş ve yönetim kurulunca atama yapılmış ise atamanın genel kurulca onaylanması **ğ)** Görev süreleri sona ermiş olan yönetim kurulu üyelerinin seçilmesi, şayet esas sözleşmede görev süreleri belirtilmemişse görev sürelerinin tespiti **h)** Denetçinin seçimi **ı)** Lüzum görülecek sair hususlar yer alır.

IV- Genel Kurulda Gündeme Bağlılık İlkesi

A- Genel Olarak

GK kararlarının, toplantıya katılsın veya katılmasın herkes için bağlayıcı olacağı prensibi, çeşitli hak kayıplarına yol açması oldukça muhtemel bir kuraldır. Bu kuralın yol açabileceği sakıncaları hafifletmek için getirilen olanaklardan biri, paysahiplerinin kendilerini GK’da temsilci ettirebilmesidir. Bu şekilde, paysahipleri kendileri toplantıya katılamıyor olsa bile, kendisini de bağlayacak GK toplantısından çıkacak kararlara temsilci aracılığıyla iradesini yansıtabilecektir. Ayrıca davet zorunluluğunun getirilmesi, davetin belirli bir şekilde yapılması gibi usule ilişkin kurallar da aynı amaçtan hareket etmektedir.

Bahsedilen bu önlemlerden birinin de GK toplantılarında gündeme bağlılık olduğu yukarıda belirtilmişti. Gündeme bağlılık ilkesi, gündemin önceden belirlenerek, açık bir şekilde paysahiplerine bildirilmesi ve bildirilen bu gündemin GK toplantısında müzakere edilecek olması zorunluluğunu ifade eder.

Görüldüğü üzere GK toplantılarında gündeme bağlılık ilkesi üç unsurdan oluşmaktadır; *Gündemin önceden belirli olması*, gündeme bağlılık kuralının tam olarak işleyebilmesi için gerekli olan unsurlardan biridir. Bu unsur, paysahiplerine esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanın, GK toplantısından en az iki hafta¹⁸ önce çağrı ile paysahiplerine bildirilmesi ve çağrıda gündeme bulanacak konuların da yer alması¹⁹ anlamını taşımaktadır.

GK gündeminin içeriğinin, paysahiplerinin, GK toplantısına katılıp katılmayacaklarını doğrudan etkileyeceği düşünülürse, gündemin önceden belirli olması ilkesinin önemi anlaşılabacaktır.

Gündeme bağlılık kuralının tam olarak işleyebilmesi için gerekli diğer bir unsur *gündemin açık ve anlaşılır olması*²⁰ gerektiridir. Burada esas alınması gereken kıstas subjektif değil objektif kıstastır. Zira, şirket işleri hakkında uzmanlığı olmayan veya ortalamanın üstünde bilgisi bulunmayan paysahiplerinin de şirkette bulunması pekala mümkündür. Bu nedenle, paysahibinin özel bilgisi ve meslek tecrübesinden hareket etmek yerine, şirket işlerinde

¹⁸ SerPK. m.29’a göre bu süre, toplantı tarihinden en az *üç hafta* olarak belirtilmiştir.

¹⁹ Gündeme bağlılık kuralının nispi emredici bir kural olduğunu kabul eden ve davete dair ilan ve mektupta gündemin hiç gösterilmemesini iptal nedeni olarak kabul eden bir görüş için bkz. **MOROĞLU**, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 6. Baskı, İstanbul 2012, s.92.

²⁰ **YİĞİT**, Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar, İstanbul 2005, s. 167.

ortalama bir bilgisi olan ve hayat tecrübelerinden kendisine bildirilen gündem hakkında bir sonuca varabilecek bir paysahibi algısının esas alınması gündeme bağlılık ilkesinin amacına ulaşması için zorunludur.

Belirtilen sebepten, ilan ve mektuplarda yoruma açık hususların bulunmaması, bilhassa ‘diğer teklif ve dilekler’, ‘lüzumu görülecek sair hususlar’ gibi belirsiz maddelerden kaçılması gerekmektedir²¹. Her ne kadar, BTY. m.13/1/1’da ‘lüzumu görülecek sair hususlar’ şeklinde bir gündem konusuna yer verilmiş olsa da, aynı maddenin ikinci fıkrasında ‘lüzumu görülecek sair hususlar(dan)’ kastın kanunun GK gündeminde yer almasına izin verdiği diğer hususların açıkça yazılması olduğu vurgulanmıştır.

Gündeme bağlılık ilkesinin tanımında yer alan son unsur ise *belirlenen gündemin karara bağlanmasının zorunlu olmasıdır*. Buna göre, GK, gündemde belirtilen konuları olumlu veya olumsuz yönde karara bağlamalıdır. Başka bir anlatımla, gündemde belirtilen konuların karara bağlanmadan atlanması, toplantının bu şekilde bitirilmesi mümkün değildir. Hatta bu yapılırken, kural olarak, gündemde belirtilen konuların sırası dahi değiştirilmemelidir²².

Bu nedenle, gündemde yer almamasına karşın bazı hususların karara bağlanmamak şartıyla görüşülmesinde bir sakınca olmadığını düşünülebilir. Her ne kadar, TTK. m.413/2’de ifadesini bulan, gündem dışı konuların karara bağlanamayacağını belirten maddenin lafzından, sanki karara bağlanmayacak hususların dahi müzakere edilmesinin yasaklandığı sonucu çıkabilirse de, maddenin amacına göre yorumu, karara bağlanmayacak hususların görüşülmesinde bir sakınca olmayacağı sonucuna yöneltebilir.

Gerçekten de bu imkânın olduğu sonucuna varmak pratikte bazı yararlar sağlayabilir. Örneğin, GK’nın bir sonraki toplantı gündemi konusunda YK’ya tavsiye niteliğinde bir öneride bulunması sağlanabilir²³ veya paysahiplerince getirilecek bazı öneriler tüm GK tarafından doğrudan, o anda öğrenilmesi sağlanılabilir. Bu görüşe karşı, gündemde yer almayan konuların müzakereye açılması yoluyla, gündemde yer alan konuların konuşulmasının kötü niyetli kişilerce engellenebileceği savunmasının da yerinde olmadığını düşünüyorum. Zira bu şekilde hareket etmek isteyen bir kişi için gündeme bağlılık kuralının engelleyici olduğundan

²¹ PULAŞLI, age., s.746. Karş. SerPK. m.25/2’ye göre ise toplantıda hazır bulunanların oylarının çoğunluğunun kararıyla gündem maddelerinin görüşülme sırası değiştirilebilir.

²² YİĞİT, age., s. 165.

²³ MEMİŞOĞLU, age., s. 73.

bahsetmek; başka bir anlatımla, bu kişiyi sadece gündeme bağlılık kuralının engellediğini söylemek gerçekçi olmayacaktır.

B- Gündeme Bağlılık Kuralının İstisnaları

Paysahibinin haklarının korunması, onun GK toplantılarına ilgisinin artması, paysahibine görüşmelere hazırlık yapma imkânının sağlanması ve toplantıya katılanların, diğerlerinin yokluğunda kendi çıkarları doğrultusunda karar almalarının engellenmesi amacıyla gündeme bağlılık ilkesinin getirildiğine yukarıda değinildi.

TTK. m.413/2 son cümlesinde, bu ilkenin mutlak olmadığı belirtilmiştir²⁴. Gerçekten de, çoğu biraz sonra görülecek, şirketler hukukunda menfaatler dengesinin sağlanması için kanunda yer alan kurumlar, gündeme bağlılık ilkesinin mutlak şekilde kullanılmasıyla işlevsiz kalabilir ki, bu Kanun'un amacıyla uyuşmayacaktır.

Şimdi bu istisnaların incelenmesine geçelim.

1- Haklı Sebeplerin Varlığı Halinde Yönetim Kurulu Üyelerinin Azli

TTK. m.364/1 hükmüne göre, YK üyeleri GK gündeminde bu hususta bir madde bulunmasa bile, haklı bir sebebin varlığı halinde, her zaman görevden alınabilirler. Haklı bir sebebin varlığının uygulamada ortaya çıkartacağı belirsizliği engellemek için, BTY. m.25/1/ç'de, yolsuzluk, yetersizlik, bağlılık yükünün ihlali, birçok şirkette üyelik sebebiyle görevin ifasında güçlük, geçimsizlik, nüfuzun kötüye kullanılması gibi durumlar haklı sebeplere örnek olarak gösterilmiştir. Ancak uygulamada, haklı sebebin varlığı ya da yokluğu sorunu, YK üyelerinin görevden alınması veya bunun reddi kararları hakkında çok sayıda dava açılmasına neden olacaktır²⁵.

TTK. m.413'e göre ise, YK üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi finansal tabloların müzakeresi maddesiyle ilgili sayılır. Bu madde ile, böylece, GK'ya her olağan GK toplantısında YK üyelerini görevden alabilme olanağı tanınmış durumdadır. Gerekçede bu durum, yılsonu finansal tablolarından memnun kalmayan GK'nın süre endişesi

²⁴ eTK zamanında, m.369'da yer alan gündeme bağlılık ilkesinin bazı istisnalarının bulunduğu, madde metninde açıkça belirtilmediği için öğreti ve Yargıtay kararlarınca kabul edilmekteydi bkz. **HELVACI**, 'Sermaye Şirketlerinde Genel Kurul Toplantıları ve Bu Toplantılarda Bulunacak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Komiserleri Hakkında Yönetmelik' Gereği Ticaret Ortaklıklarının Özellikle Anonim Ortaklıkların Genel Kurullarının Yapılması, 1. Bası, İstanbul 1997, s. 51-52.

²⁵ **HAMAMCIOĞLU/BAHTİYAR**, Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Genel Kurulunun Fiziken Yapılması, Prof. Dr. Erhan Adal'a Armağan, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 8 Sayı 2, İstanbul 2011, s. 342.

taşıyarak YK üyelerini görevden alamamasının sakıncalara yol açacağı, bu sebeple GK'ya bu yetkinin tanınması gerektiği şeklinde açıklanmaktadır²⁶.

eTK döneminde de (eTK. m. 369/2) tartışılan bu istisna hakkında uygulama ve doktrinde farklı görüşler ileri sürülmüş olmakla birlikte, bazı yazarlar, eTK. m.369/2'nin gündeme bağlılık ilkesinin bir istisnası olduğunu kabul etmiyordu²⁷. Bu görüşü savunan yazarlara göre, organlar arasındaki dengenin bozulmaması ve azil yetkisi verilmesi ihtimalinde organsız kalma olasılığının artacağı gibi savunmalarla görüşlerini desteklemekteydi.

Yeni düzenlemeyle artık bu konuda bir tereddüt kalmamış olmasına karşın konu hakkında hiçbir tartışma olmadığı da söylenemez; doktrinde bir görüş, TTK. m.413/3'te belirtilen hususun aslında TTK. m.364/1'de belirtilen haklı sebeplerden biri olduğu ve bu nedenle bu iki maddenin birbirini tamamladığı şeklindedir²⁸.

Kanaatimce, TTK. m.413/3, YK üyelerinin görevden alınmaları ve yerlerine yenilerinin seçilmeleri, yılsonu finansal tablolarla ilgili sayılır demek suretiyle, 'kesin bir karine' kabul etmekte ve bu niteliğiyle, aslında, olağan GK toplantılarının asgari gündemine başka bir husus daha eklemektedir. Bu sebepten, YK üyelerinin, finansal tablolarla alakalı olsun veya olmasın, olağan GK toplantılarında her zaman azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi mümkündür.

Açıklanan nedenle, TTK. m.413'ün TTK. m.364'ü tamamladığı söylenemeyecektir. Zira, TTK. m.364, 'haklı bir sebepten' bahsetmekte, TTK. m.413 ise bir sebep belirterek TTK. m.364'ü tamamlamamaktadır. Kaldı ki, TTK. m.364'teki 'haklı sebep' gündeme bağlılık ilkesinin bir istisnası değil²⁹, olsa olsa bir sorumluluk sebebi olabilir³⁰. O halde, aslında, TTK. m.364'ün de haklı bir sebep olsun olmasın YK üyelerinin görevden alınmasına izin verdiği açıktır; her iki madde bakımında da sorumluluk, sonraki bir aşamayla ilgilidir. Tüm bu

²⁶ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Gerekçesi, bkz. <http://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim Tarihi 15.4.14).

²⁷ **TEOMAN**, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçim ve Azillerinin Gündeme Bağlılık İlişkisi ile İlgisi, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin Bir Kararı Nedeniyle, Otuz Yıl Ticaret Hukuku Tüm Makalelerim, İstanbul 2000, Cilt 1, s. 474; çoğunluğun, azil konusunu gündeme bağlı saymadığını söyleyerek TEOMAN'dan ayrılan bir tespit için bkz. **MOROĞLU**, age., s. 94.

²⁸ TTK. m.413'ün m.364 ile bağlantılı düşünülmesi gerektiğini belirtmek suretiyle bu görüşte olduğu düşünülen yazar(lar) başka bir eserinde ise konuya farklı yaklaşmıştır, bkz. **BAHTİYAR/HAMAMCIOĞLU**, Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, s. 30 ve **BAHTİYAR/HAMAMCIOĞLU**, 'Genel Kurulun Fiziken Yapılması', s. 343.

²⁹ Ancak haklı sebep, gündeme haklı sebebin çıktığı anda bir madde eklemek için aranılan bir şart olarak kabul edilecek olursa, TTK. m.364'ün belirtildiği kadar bir özgürlük sağlamadığını kabul etmek gerekir. Nitekim BTY. m.25/1/ç bu yönde 'oy çokluğuyla gündeme madde ekleneceğinden' bahsetmektedir. Ancak, Kanun'da belirtilmeyen bir hususun yönetmelikle belirtilerek bu şekilde bir yükümlülük getirilmesinin uygun olmadığı kanaatindeyim.

³⁰ **BAHTİYAR**, age., s.151.

sebeplerden, TTK. m.413 ve TTK. m.364 birbirini tamamlayan değil³¹, birbirinin aynı maddelerdir.

2- Bilanço Görüşmelerinin Ertelenmesi

Gündeme bağlılık ilkesinin bir başka istisnası olan bilanço görüşmelerini erteletme usulü TTK. m.420’de düzenlenmiştir. Hükme göre, finansal tabloların ve buna bağlı konuların müzakeresi, azınlığın istemi üzerine, GK tarafından ayrıca bir karar da alınmasına gerek olmaksızın, GK başkanı tarafından bir ay sonraya bırakılabilir. GK başkanının burada bir takdir hakkı bulunmamaktadır. Bir sonraki toplantı, ertelenen toplantının devamı sayıldığından bu toplantıya başka bir gündem eklenilmesi söz konusu olamayacaktır (BTY. m.21/2). Aksi halde, gündeme bağlılık kuralına aykırı davranılmış olacağından, söz konusu toplantıda alınan kararların biraz sonra değinilecek yaptırımlarla karşılaşması muhtemel olacaktır. Bu ekleme daha sonra yapılacak bir olağanüstü GK toplantısında pekala görüşülebilecektir³².

Bilanço görüşmelerinin ertelenmesi, paysahiplerinin finansal tablolarla ilgili dürüst hesap verme ölçütüne uygun biçimde aydınlatılması amacını taşımaktadır. Her ne kadar, TTK. m.420/1’de erteleme talebinin gerekçesinin belirtilmesi gerektiği söylenmemişse de, müzakerelerin tekrar ertelenebilmesi için ilk erteleme sebebinden farklı bir nedene dayanılması gerektiği açıktır. Bu nedenle, azınlığın itiraz ettiği noktaların tutanağa geçirilmiş olması büyük önem taşımaktadır. Ancak bu yolla, ilk erteleme sebebini oluşturan noktaların dürüst hesap verme ilkesi doğrultusunda aydınlatılmadığı savunulabilir. Tutanağa söz konusu hususları geçirmeyen azınlığın, ikinci ertelemeye hakkı olmadığını kabul etmek gerekir³³ (BTY. m.28/3).

3- Özel Denetçi Tayini

Paysahiplerinden herhangi biri, anonim ortaklığın ve paysahiplerinin menfaatıyla yakından ilgili olan, özel denetçi atanması kurumuna, bir veya birden çok konuların incelenmesiyle ilgili olarak, *daha önceden bilgi alma ve inceleme hakkını kullanmış ve bu yolu tercih etmenin paysahipliği haklarından birini kullanılabilmesi için gerekli olması*³⁴ şartlarıyla başvurabilecektir (TTK. m.438, BTY. m.25/1/b).

³¹ TTK. m.413/3’ü TTK. m.364’ü tamamlayan başka bir haklı sebep olarak görmeyen bir görüş için bkz.

TEKİNALP, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığının Esasları, 2. Bası, İstanbul 2011, s. 122.

³² **PULAŞLI**, age., s.747.

³³ Kanunda belirtilmeyen bir yükümlülüğün yönetmelikle düzenlenmesi eleştiriye açıktır.

³⁴ Örneğin; YK, kurucular, tasfiye memurları veya denetçi aleyhine sorumluluk davası açabilmek, bir GK kararının iptalini isteyebilmek, kâr dağıtım kararının butlanını talep edebilmek için. **TEKİNALP**, age., s.223.

Başvuru, pay sahibi tarafından GK'ya yapılacak ve talep GK tarafından aynı toplantıda değerlendirilecektir. Bu durumda iki ihtimal söz konusu olur; *GK özel denetçi istemini onaylarsa*, şirket veya herhangi bir pay sahibi, mahkemeden bir özel denetçi tayin edilmesini talep edebilir. Şayet *GK özel denetim istemini kabul etmezse*, (tartışmalı olmakla birlikte) GK kararına karşı iptal davası açılabilir³⁵ veya TTK. m.439'da belirtilen kişiler üç ay içinde mahkemeden özel denetçi atanmasını isteyebilirler³⁶. İptal davasının açılacağı varsayımında; bu davanın sonuçlanması ve lehe karar çıksa bile GK'nın yeniden toplanması için geçecek süre düşünüldüğünde, TTK. m.439'da belirtilen yola başvurmak pay sahipleri açısından daha pratik olacaktır.

Görüldüğü üzere, tek bir pay sahibinin dahi yapabileceği özel denetim talebi, GK tarafından bu talebin reddedilmesi durumunda bir azınlık hakkına dönüşmektedir.

eTK döneminde, azınlığın özel denetçi isteme talebinde bulunması için gündemde bu hususun belirtilmiş olmasının gerekip gerekmediği tartışmalıydı. Bazı yazar, gündemde mutlaka bir madde olmasını arıyorken, diğer yazarlar, isabetli olarak, gündemde madde bulunmasının gerek olmadığını, zira gündemi belirleyen YK'nın kendi aleyhine bir denetim maddesini GK gündemine koymasının ekseriyetle mümkün olmayacağını, kaldı ki, özel denetçi isteme gerekliliğin çoğu zaman GK toplantısı sırasında oluşacağını belirtmekteydiler³⁷.

4- Kuruluş ve Sermaye Artırımında YK ve Denetçilerin İbrasına Engel Olma

TTK. m.559/1 hükmü gereği, esas sermayenin onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden pay sahipleri sulh ve ibranın onaylanmasına karşı iseler, sulh ve ibra genel kurulca onaylanmaz. Böylece YK'nın ve denetçilerin şirketin kuruluşundan ve sermaye artırımından doğan sorumlulukları, tescilden itibaren dört yıl geçmesine karşın ortadan kaldırılamayacaktır.

5- Sorumluluk Davası Açılması³⁸

YK üyelerinin ve ilgili kişilerin fiilleri sonucu şirketin uğradığı zararın tazminini şirket ve her bir pay sahibi isteyebilir (TTK. m. 555). Ortaklık adına dava açılabilmesi için ortaklığın

³⁵ Yargıtay, eski Kanun döneminde verdiği bir kararda, GK'nın özel denetçi atanma istemini reddetmesi halinde yapılacak işlem konusunda mahkemeye özel denetçi atanması için başvurulması şeklinde özel bir düzenleme getirildiğinden iptal davası açılmayacağı sonucuna varmıştı (Yargıtay 11. HD.09.11.2009 – E .7291/K. 11574), bkz. **ERİŞ**, age., s.2961.

³⁶ **ÜÇİŞİK/ÇELİK**, age., s. 286.

³⁷ **TEOMAN**, Anonim Ortaklıkta Azınlığın Genel Kuruldan Özel Denetçi Seçilmesini İsteme Hakkı ve Gündeme Bağlılık İlkesi, age., s. 439 vd.

³⁸ **ÜÇİŞİK/ÇELİK**, age., s. 231.

TTK. m.549 vd. belirtilen sorumluluk esasları aleyhine zarara uğratılmış olması gerektiği gibi bu konunun GK’da karara bağlanması da gerekmektedir.

Özel denetçi tayininde belirttiğimiz üzere, YK’nın sorumluluğuna yol açacak bu gibi durumlarda YK’nın GK gündemine madde eklemesi ve kendi sorumluluğuna gidecek yolu açması, çoğunlukla mümkün olmayacaktır. Bu nedenle, tıpkı özel denetçi bahsinde olduğu gibi, şirket tarafından sorumluluk davası açılması halinde de, GK gündeminde bu konuda bir madde bulunması gerekmemektedir³⁹.

6- Çağrısız Genel Kurulda Gündemin Belirlenmesi

Bilindiği üzere, çağrısız GK’lar, herhangi bir çağrı usulüne uyulmaksızın bütün pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katıldığı GK’lardır (TTK. m.416/1). Gündeme bağlılık ilkesi gereği, GK’da gündeme madde eklenememesinin tek istisnasını bu tür GK’lar oluşturmaktadır. Zira, bu toplantılarda, toplantı ve karar alma nisabı, toplantı boyunca, oybirliğini gerektirdiğinden gündeme bağlılık kuralının korumak istediği menfaate bir zarar gelmeyecektir. Böylece, gündeme alınması teklif edilen bir konu üzerinde bütün pay sahipleri mutabık kalırsa, maddenin gündeme eklenerek müzakere edilmesine karar verilir.

Paysahibi, toplantı devam ederken ayrılmak suretiyle gündemi daha önceden incelememiş olmasının sakıncalarını bertaraf edebilir.

Belirtmek gerekir ki, BTY. m.25/1/a olağan ve olağanüstü GK ayrımı yapmaksızın, gündeme oybirliğiyle konu ilave edilebileceğini düzenlenmiştir. Kanun’da bu imkân sadece olağanüstü GK’lar için söz konusu olabileceğinden, olağan GK’ların belirtilen madde kapsamı dışında olduğunu kabul etmek gerekir.

İstisnaları yukarıda belirtilen gündeme bağlılık kuralıyla ilgili bu bahsi kapatmadan önce gündeme bağlılık kuralının istisnalarıyla karıştırılabilecek bazı hususları da belirtmek gerekir.

Bunlardan ilki, çalışmanın başında da belirttiğimiz SerPK. m.29/4’tür. Hükme göre, halka açık anonim şirketlerin GK’larında, Kurulun görüşülmesini ve ortaklara bildirilmesini istediği hususlar GK gündemine zorunlu olarak alınacaktır.

³⁹ Gündem maddeleriyle doğrudan bağlantı bulunmasını arayan ÜÇİŞİK/ÇELİK için bkz. ÜÇİŞİK/ÇELİK, age., s. 231. Aksi kanaate MEMİŞOĞLU, age., s.88 ve orada 154 numaralı dipnotta belirtilen yazarlar.

İstisnalarla karıştırılması muhtemel başka bir husus ise BTY. m.13/5'te bulunmaktadır. Buna göre, yapılan denetim sonucunda veya herhangi başka bir nedenle, Bakanlıkça, şirket GK'sında görüşülmesi istenilen konuların gündeme konulması zorunludur.

Bu iki durumda da gündeme yazılması istenilen hususlar zaten gündemde olacağından artık gündeme bağlılıkla ilgili bir sorun da olmayacaktır⁴⁰. Burada belki, YK'nın gündemi belirleme yetkisine getirilen bir istisnadan bahsedilebilir ki, bahsedilen hükümlere bu yüzden çalışmanın başında GK'nın gündeminin belirlenmesi anlatılırken yer verilmiştir.

V- Gündeme Bağlılık Kuralına Aykırılığın Yaptırımı

Başka bir konunun çalışması olması sebebiyle burada sadece ana hatlarıyla belirtmek gerekir ki, GK'nın gündeminde olmayan bir konuda karar alması durumunda bu karara yokluk, kesin hükümsüzlük veya iptal edilebilirlik yaptırımlarından hangisinin uygulanacağı konusunda doktrinde bir görüş birliği mevcut değildir.

Bir görüşe göre, gündemin hiç ilan edilmemiş olması yokluk yaptırımına tâbi tutulmalıdır. Zira, gündemin hiç gösterilmemiş olmasının, toplantının hiç yapılmamış ve fakat karar alınmış gibi gösterilmesinden hiçbir farkı yoktur⁴¹.

Yargıtay'ın da kabul ettiği aksi yöndeki görüşe göre ise, gündemsiz veya gündemde bulunmayan konularda karar alınması durumunda uygulanacak yaptırım iptal edilebilirlik olmalıdır⁴². Zira, ilkenin nispi emredici karakteri ve koruduğu hukuki menfaat bunu gerektirmektedir. Burada GK kararlarının tamamı değil, sadece gündemde olmayan konulara ilişkin kararlar kısmen iptal edilmelidir⁴³. Ancak dava açabilmek için, kural olarak, söz konusu karara muhalif kalındığının tutanağa geçirilmiş ve imza edilmiş olması gerekmektedir⁴⁴.

⁴⁰ BAHTİYAR, age., s. 148.

⁴¹ MEMİŞOĞLU, age. 97 ve burada belirtilen yazarlar.

⁴² '...Genel Kurula katılmaya yetkili olan kimselerin çağırılması sonucu alınan kararlar, geçersiz kararlardır. Ancak, çağırılması gereken ortaklar çağırılmamış ise, bu usulsüzlük yoklukla sakat olmayıp, sadece iptal davasını açmaya hak veren bir usulsüzlüktür...', Yargıtay 11. HD. 5.11.2007 E.10724/ K. 13736, ERİŞ, age., s.2783.

⁴³ ERİŞ, age., s. 2790; PULAŞLI, age., s. 746.

⁴⁴ TTK. m.446/2 hükmünün burada da uygulama alanı bulacağını ve böylece muhalif kalındığının tutanağa yazılmadığı durumlarda iptal davası açılabileceğini belirtmek gerekir.

KAYNAKÇA

Erdoğan **Moroğlu**, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 6. Baskı, İstanbul 2012

Gönen **Eriş**, Ticari İşletme ve Şirketler, Ankara 2013

Güzin **Üçışık**/Aydın **Çelik**, Anonim Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2013

Hasan **Pulaşlı**, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Şirketler Hukuku Şerhi, İstanbul 2011

İlhan **Yiğit**, Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar, İstanbul 2005

Mehmet **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, 8. Bası, İstanbul 2014

Mehmet **Bahtiyar**/Esra **Hamamcıoğlu**, Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, 1. Baskı, İstanbul 2014

Mehmet **Bahtiyar**/Esra **Hamamcıoğlu**, Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Genel Kurulunun Fiziken Yapılması, Prof. Dr. Erhan Adal'a Armağan, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 8 Sayı 2, İstanbul 2011

Mehmet **Helvacı**, Sermaye Şirketlerinde Genel Kurul Toplantıları ve Bu Toplantılarda Bulunacak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Komiserleri Hakkında Yönetmelik Gereği Ticaret Ortaklıklarının Özellikle Anonim Ortaklıkların Genel Kurullarının Yapılması, 1. Bası, İstanbul 1997

Ömer **Teoman**, Otuz Yıl Ticaret Hukuku Tüm Makalelerim, İstanbul 2000

Özgür **Memişoğlu**, 6012 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Şirket Genel Kurul Toplantı Gündemi, Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları, Legal Hukuk Dergisi, Cilt 12, Sayı 133, Yıl 2014

Ünal **Tekinalp**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığının Esasları, 2. Bası, İstanbul 2011